

این شماره تقدیم می‌شود به ساخت

شهید

سید مرتضی آوینی

ویژه نامه جنگ رمضان | شماره ۸۶
یکشنبه ۱۰ خرداد ۱۴۰۵جبهه
انرژیکاری از اندیشکده نفت و انرژی
و گروه تحلیلی پتروپال

سرمقاله

صرفه جویی انرژی با مشارکت مردم و بخش خصوصی

همکاری شرکت‌های گاز استانی با شرکت‌های کارور، فرصتی مهم برای اجرای اقدامات ذکر شده در راستای بهینه‌سازی مصرف و جبران بخشی از ناترازی موجود به شمار می‌رود. این طرح‌ها می‌توانند با شناسایی نقاط پرمصرف و اجرای اقدامات اصلاحی و تغییر تجهیزات در منازل، زمینه مشارکت مردم و بخش خصوصی را در یک برنامه صرفه‌جویی ملی فراهم کنند.

در کنار بخش خانگی، نقش صنایع، گلخانه‌ها و واحدهای تولیدی نیز در مدیریت مصرف انرژی بسیار مهم است. مدیران این حوزه نیز می‌توانند با همکاری با شرکت‌های کارورو یا به صورت شخصی با استفاده از فناوری‌های کم‌مصرف، بازسازی تجهیزات فرسوده، بهینه‌سازی فرآیندهای حرارتی در واحدهای تولیدی و همکاری با طرح‌های اصلاح الگوی مصرف می‌توانند ضمن کاهش هزینه‌های انرژی واحدها، به پایداری شبکه تامین گاز در سطح ملی نیز کمک کنند. ♦

بخش قابل توجهی از گاز طبیعی کشور در زمستان به مصرف خانگی اختصاص می‌یابد؛ درحالی‌که هم‌زمان، نیروگاه‌ها و صنایع عمده نیز با محدودیت‌های جدی در تامین گاز به علت ناترازی گاز مواجه می‌شوند. از سوی دیگر، وابستگی بالای شبکه برق کشور به گاز طبیعی، موجب شده است که هرگونه اختلال در تامین آن، به‌طور مستقیم بر تولید برق نیز اثر بگذارد. به بیان دیگر، نگاهی به سبد انرژی کشور نشان می‌دهد که پایداری شبکه برق به شدت به گاز طبیعی وابسته است؛ به‌طوری‌که ۸۱ درصد برق کشور توسط نیروگاه‌های حرارتی تأمین می‌گردد. همین مسئله باعث می‌شود مصرف بی‌رویه گاز در زمستان و برق در تابستان امسال، منجر به تشدید روند ناترازی گاز طبیعی و در نهایت احتمال اعمال محدودیت یا خاموشی شود.

■ نقشه راه کاهش اتلاف انرژی در بخش خانگی و صنایع

در فصل سرد سال، بخش خانگی بزرگ‌ترین مصرف‌کننده گاز طبیعی است؛ از جهتی با توجه به گزارش اخیر مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، بخش مهمی از این مصرف نیز به دلیل شرایط غیربهینه‌ی ساختمان‌ها و تجهیزات گرمایشی رخ می‌دهد. فرسودگی منازل و ضعف عایق‌بندی ساختمان‌ها، استفاده از بخاری‌ها و پکیج‌های کم‌بازده و همچنین کاهش بازده موتورخانه‌ها، از جمله عوامل مهمی هستند که به اتلاف انرژی دامن می‌زنند و حتی در پنج درصد مشترکین گاز طبیعی منجر به صدور قبوض با هزینه بالایی شده است. این در حالی است که بخشی از این خسارت‌ها با اقداماتی ساده اما مؤثر، قابل کاهش است. اصلاح الگوی مصرف، تنظیم دمای محیط، استفاده از تجهیزات با بازده بالا، سرویس دوره‌ای وسایل گرمایشی و عایق‌بندی مناسب ساختمان‌ها از جمله راهکارهایی هستند که می‌توانند در کاهش مصرف و قبوض گاز نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشند. در این میان، اجرای طرح کارور انرژی و

کشور در حال حاضر با شرایطی خاص در حوزه انرژی مواجهه است. آسیب‌های واردشده به بخش‌هایی از تاسیسات گازی پارس جنوبی که منجر به کاهش حدوداً ۲۰ درصدی در ظرفیت تولید روزانه گاز شده است، زنگ خطری جدی برای امنیت انرژی کشور است. با توجه به برآوردهای فنی، فرآیند ترمیم و بازایی کامل این ظرفیت نیازمند یک بازه زمانی ۲ تا ۳ ساله است. این آسیب جدی در اثر جنگ تحمیلی دشمن علیه ملت، ضرورت بازنگری در الگوی مصرف انرژی و گذار به سمت «لزوم بهینه‌سازی و صرفه‌جویی هوشمندانه» را بیش از هر زمان دیگری حیاتی ساخته است. ضرورتی که بدون همراهی مردم و مشارکت فعال بین دولت و بخش خصوصی، تحقق آن دشوار خواهد بود.

■ بخش خانگی، کانون اصلی ناترازی

براساس داده‌های کارشناسی شرکت ملی گاز،

زیرساخت و ظرفیت‌سازی انرژی ایران

بازگشت ظرفیت؛ از جهش گاز پارس جنوبی تا نفتِ آماده صادرات روی آب

رفع محاصره دریایی و صادرات است. بلومبرگ هم‌زمان طعنه می‌زند که «سه روز گذشت اما مخازن نفت ایران منفجر نشد»؛ کنایه‌ای به ادعای ترامپ درباره نابودی چندروزه صنعت نفت ایران، که از نظر فنی با واقعیت امکان کاهش تولید و مدیریت ذخایر هم‌خوان نیست. در حاشیه همین جنگ لجستیکی، گزارش شده یک کشتی فله‌بر ایرانی بازگشته از برزیل، محاصره دریایی آمریکا را شکسته و در سواحل ایران سیگنال می‌دهد؛ نشانه‌ای کوچک اما معنادار از اینکه مسیرهای تجاری، حتی زیر فشار، کاملاً قفل نشده‌اند.

ایران هم‌زمان دو پیام عملیاتی به بازار می‌دهد: افزایش توان تولید و آمادگی برای جهش صادراتی. مدیرعامل گروه پتروپارس اعلام کرده تولید روزانه گاز در قطعه ۱۱ پارس جنوبی از ۴۱۰ به ۸۴۰ میلیون فوت مکعب رسیده و با ورود چاه یازدهم به مدار، از ۹۱۰ میلیون فوت مکعب عبور می‌کند؛ جهشی که در متن بحران‌های عرضه جهانی، ارزش ژئوپلیتیک پیدا می‌کند. در حوزه نفت هم خاویر بلاس، تحلیلگر بلومبرگ، از بازگیری ۲ میلیون بشکه نفت ایران در یک سوپرتانکر در بندر جاسک (نه خارک) خبر داده و می‌گوید بیش از ۵۰ میلیون بشکه نفت ایران «روی آب» قرار دارد که به نظر می‌رسد آماده

بازار جهانی و گلوگاه هرمز

دنیا تشنه نفت؛ افت ۲۲۰ میلیون بشکه‌ای ذخایر و نبرد بر سر بازکردن تنگه

در ۸ روز پس از پرداخت عوارض حکایت دارد و اگر عوارض ۲ میلیون دلاری مبنای قرار گیرد، درآمد ایران در همین بازه حدود ۵۰۰ میلیون دلار برآورد می‌شود. هم‌زمان، سنتکام به نیروهای حاضر در شمال شبه جزیره مسندم عمان درباره فعالیت‌های نظامی خطرناک قریب‌الوقوع هشدار داده و از سناریوی عملیات مین‌روبی و هدف قرار دادن شناورهای اخلاص گرفته می‌شود؛ روایتی که با ادعای خط انرژی هم‌راستا است که ترامپ می‌خواهد پیش از جام جهانی، مشکل کمبود نفت و تخلیه مخازن را جمع کند. در همین موج خبری، سقوط WTI به ۸۷ دلار و عقب‌نشینی برنت تا حوالی ۹۱ دلار، نشان می‌دهد بازار بین باز شدن کریپدورو ریسک درگیری مدام در نوسان است.

تصویر بزرگ بازار جهانی، بیشتر از آنکه با حرف آرام شود، با عدد ملتهب می‌ماند. ذخایر نفت خام جهان (به جز چین) در ۱۰ هفته گذشته با برداشت حدود ۲۲۰ میلیون بشکه، ۸ درصد کاهش یافته و به ۲.۵۶ میلیارد بشکه رسیده؛ پایین‌ترین سطح چهار سال اخیر. هم‌زمان مؤسسه HFI می‌گوید صادرات اوپک‌پلاس نسبت به سال قبل روزانه ۱۰.۷۵ میلیون بشکه افت کرده و با وجود افزایش ۳.۸ میلیون بشکه‌ای صادرات آمریکا، روسیه، ونزوئلا و برزیل، بازار هنوز کسری ۷ میلیون بشکه‌ای دارد؛ کسری‌ای که با توقف افزایش صادرات آمریکا تا پایان ژوئن، می‌تواند به ۸ میلیون بشکه در روز برسد. در چنین فضایی، تنگه هرمز دوباره به «سوئیچ قیمت» تبدیل شده است. گزارش‌ها از عبور ۲۰ کشتی در شبانه‌روز گذشته و مجموع ۲۲۳ کشتی

امنیت انرژی داخلی

ناترازی در خانه، تاب‌آوری در شرق؛ بنزین ۵.۵ میلیارد دلاری و برگ برنده زغال سنگ

تکنیکی باشد، رفتاری و حکمرانی محور است. در سطح ژئوپلیتیک انرژی، چین یک مزیت پنهان دارد: سبد انرژی بزرگ‌ترین واردکننده از هرمز، کمتر از اروپا و آمریکا به نفت و گاز وابسته است. در حالی که نفت و گاز ۷۲ درصد سبد انرژی آمریکا و ۶۵ درصد سبد اروپا را می‌سازند، ۵۳ درصد انرژی چین از زغال سنگ تأمین می‌شود و سهم مجموع نفت و گاز در سبد این کشور تنها ۲۷ درصد است؛ برگ برنده‌ای که در هر بحران نفتی، وزن تاب‌آوری پکن را بالا می‌برد و هزینه شوک را برای غرب سنگین‌تر می‌کند.

فشار انرژی فقط در بازارهای جهانی نیست؛ در داخل نیز با ناترازی ساختاری ادامه دارد. به گفته سقاب اصفهانی، سال گذشته ۵.۵ میلیارد دلار برای واردات بنزین هزینه شده و ناترازی بنزین در سال جاری به روزانه ۳۰ میلیون لیتر می‌رسد؛ رقمی که اگر میان مردم توزیع می‌شد، سهم هر ایرانی ۱۳ میلیون تومان بود. در برق هم معاون برق و انرژی وزارت نیرو می‌گوید ۷۵ درصد مشترکان خانگی ۵۰ درصد مصرف را دارند و ۲۵ درصد مشترکان پرمصرف، نصف برق خانگی را می‌بلعند؛ یعنی بحران مصرف، قبل از آنکه

چند فاز از پارس جنوبی هدف قرار گرفته است؛ جایی که امروز فرزندان این سرزمین در صنعت نفت، شبانه‌روز برای جبران خسارت‌ها و بازگرداندن تولید در تلاش‌اند. در این میان، سهم ما ساده اما مؤثر است: کمی کمتر مصرف کنیم. کاهش دمای خانه‌ها. خاموش کردن وسایل گرمایشی در فضا‌های بلا استفاده و توجه بیشتر به مصرف گاز. یک اقدام کوچک از هر خانه، یک همراهی بزرگ برای کشور.

#یک شعله کمتر